

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

A „MAGYAR KÖNYVÉSZET” című havi melléklettel.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Wiesner Jakab szerkesztőhöz (Budapest, II., Oszlop-u. 4.) küldendők.

Megjelenik minden hó 10., 20. és 30-án.

Az egylet tagjai ingyen kapják.
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Ujonnán megjelent könyvek.*)

Benkő Gyula udv. könyvkereskedő Bpsten.

- Bardócz Elemér, Rózsínű könyve. Az eljegyzéstől az esküvőig. Harmadik ezer. (8-r. 144 l.) Bpest, 1907. Benkő Gyula. 2 k.
Wekerle László dr. Nagyezerév Árpád fejedelem sírja felett (907—1907.) (8-r. XIV. 276 l. és 1 térkép.) Bpest, 1907. Benkő Gyula biz. 5 k.

Grill Károly könyvkiadóvállalata Budapesten.

- Boér Elek dr. Közigazgatási bíráskodás. Tanulmány a közigazgatási jog köréből. (8-r. X. 303 l.) Bpest, 1907. Grill Károly könyvkiadóváll. 6 k.
Mutató, Hármás — a magyar igazságügyi írott jog forrásaiból. A m. kir. igazságügyminiszter megbízásából kiadja az «Igazságügyi Közlöny» szerkesztősége. (8-r. IV. 893 l.) Bpest, 1907. Grill K. kkv. 16 k.
Sándor Aladár dr. A kiskorú jogai és kötelezettségei. (8-r. VI. 233 l.) Bpest, 1907. Grill K. kkv. 5 k.
Vámbéry Rusztem. A visszaesés a büntetőjogban. Vélemény és törvénytervezet. Második kiadás. (8-r. IX. 54 l.) Bpest, 1907. Grill K. kkv. 1 k. 50 f.

Kilián Frigyes utóda Budapesten.

- Hell Lajos. Elelmiczikkek kezelése, kivitele és értékesítése. Második kiadás. (16-r. 76 l., egy melléklettel.) Bpest, 1907. Kilián Frigyes utóda biz. 1 k.
Horváth Jenő. A történelem bölcelete. Tanulmányok a történettudomány alapelveiről és az emberi művelődés irányeszméiről. (8-r. VIII. 287 l.) Gyula, 1907. Kilián Frigyes utóda biz. Bpsten. 5 k.
Jelentés a VIII. nemzetközi állatorvosi kongresszusról. Bpest, 1905. Szerkesztette Dr. Rátz István. Magyar, német, francia és angol nyelven. I—III. kötet. (K. 4-r.) Bpest, 1906. Kilián Frigyes utóda biz. 30 k.
I. kötet. Előadói jelentések. (IX. 848 l.)
II. « « « (VIII. 704 l.)
III. « Előkészítés. Tárgyalások. Határozatok. (XLIV. 358 l.)
Réz Mihály. Szabadság és egyenlőség. (8-r. 130 l.) Bpest, 1907. Kilián Frigyes utóda biz. 1 k. 60 f.

Kókai Lajos Budapesten.

- Hajdu Lajos. Az élet igazi megszentelése. Nyolcz egyházi beszéd a Miatyánk alapján. Dr. Latrille kolmári lelkész nyomán átdolgozta H. L. (8-r. 59 l.) Nagybánya, 1906. Kókai Lajos biz. Bpsten 1 k. 50 f.

Kovács Gyula Nagybányán.

- Pálkás Béla. Tanítók útmutatója adóügyekben. (8-r. 41 l.) Nagybánya, 1906. Kovács Gyula 80 f.

Lampel Róbert r.-társ. szortimentje Bpsten.

- Somogyi Gyula. Nagy időkből kis történetek. Elbeszélések a kurucz világból és az 1848/49. szabadságharczból. (N. 8-r. 230 l.) Nagyszombat, 1907. Lampel R. r. t. szort. bizom. Bpsten 4 k.

Magyar Földrajzi Intézet r.-társ. Budapesten.

- Balaton összes fürdő- és üdülőhelyeinek leírása, A —. A balatoni szövetség támogatásával kiadják: Kardos Ignác és Szinalya T. Ferencz. Első kiadás. (Magyar.) (K. 8-r. 234 l. 2 színes térképpel és 150 képpel.) Kaposvár, 1907. Magyar Földr. Int. Budapesten. Vászomban kötve 3 k.

Ifj. Nagel Ottó Budapesten.

- Füzetek, Klinikai —. Szerkeszti Donáth Gyula dr. XVII. évfolyam. 5. füzet. (8-r.) Bpest, 1907. Ifj. Nagel Ottó. Egy-egy füzet 90 f.
5. füzet. Strössner Ödön dr. A formaldehyddal való lakásfertőtlenítésről és annak értékéről heveny, ragályos kóroknál és gümőkóránál. I. rész. (XX. 129—152 l.)
Mükedvelő, A —. Havi folyóirat. Szerkeszti Dezső József. II. évfolyam. 6. szám. (8-r.) Budapest, 1907. Ifj. Nagel Ottó biz.
6. szám. Riegler István, Radványi —. A komédiások. Életkép 1 felvonásban. Tartalmazza még a következőket: A boszorkánykonyha. Monológ, mutatóványokkal. Irta Dr. Nuricsán József. Utasításck. (31 l.) 1 k.

Ranschburg Gusztáv Budapesten.

- Előadásai, Az országos magyar iparművészeti muzeum ismeretterjesztő —. I., II. füzet. (8-r.) Bpest, 1907. Ranschburg Gusztáv biz. Egy-egy füzet 20 f.
I. füzet. Czako Elemér dr. A magyar iparművészet szereplése a milanoi nemzetközi világkiállításon 1906-ban. Huszonhat képpel. (48 l.)
II. füzet. Eisler Mihály József dr. Aubrey Beardsley művészele és egyénisége. (26 l.)
Veress Endre dr. Gróf Marsigli Alajos Ferdinánd jelentései és térképei Budavár 1684—1686-iki ostromairól, visszafoglalásáról és helyrajzáról. A székesfőváros megbízásából bolognai, római, karlsruhei és bécsi levéltárakban gyűjtötte s közli, bevezetéssel és jegyzetekkel bővítve: V. E. (4-r. 70 l., számos képpel és melléklettel.) Bpest, 1907. Ranschburg Gusztáv biz. 3 k.

Reizer János Szatmár.

- Buza Sándor dr. A megváltó. Negyedik kiadás. Képekkel. (8-r. 334 l.) Szatmár, 1907. Reizer János biz. Kötve 2 k. 40 f.
Csalán. Kavicsok. Elbeszélések. (8-r. 128 l.) Szatmár, 1907. Reizer János biz. 1 k. 60 f.

Révai testvérek Irod. Int. r.-társ. Budapesten.

- Abonyi Lajos munkái. Sajtó alá rendezte Endrödi Sándor. XVI—XX. kötet. (8-r.) Bpest, 1907. Révai Testvérek. Egy-egy kötet 4 k., vászonba kötve 6 k.
XVI. kötet. Az utolsó kuruczvilág. I. (318 l.)
XVII. « « « II. (312 l.)
XVIII. « Páztortűz. (331 l.)
XIX. « Tarlóvirágok. (319 l.)
XX. « Emlékek. (384 l.)

Szent István-Társulat Budapesten.

- Concha Győző. Megint jelszavakról. (Katholicizmus, nacionalizmus, szovinizmus és nemzeti érzület.) (8-r. 33 l.) Bpest, 1907. Szent-István-Társulat biz. 50 f.
Népiratkák. 247. szám. (16-r.) Bpest, 1907. Szent-István-Társ. 247. szám. Filó Károly. Kapisztrán Szent János élete. (32 l.) 16 f.

*) Könyvésztünk teljessége érdekében fölkéretnek a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címemre beküldeni sziveskedjenek. A könyveket lajstromozás után sértetlenül visszaküldöm. Rényi Károly Budapest, V., Vigadó-utca 1. (A fővárosi Vigadó épületében.)

Toldi Lajos Budapesten.

- Évkönyvei.** A m. kir. országos meteorológiai és földmágnességi intézet —. Hivatalos kiadvány. XXXIV. kötet, 1904. évfolyam. IV. rész. Az 1904. évi csapadék-megfigyelések eredményei. (4 r. XLII. 193 l. 1 térképpel.) Bpest, 1907. Toldi Lajos biz. 4 k.
- Ugyanaz. XXXV. kötet, 1905. évfolyam. II. rész. Az ógyalai observatoriumon végzett meteorológiai és földmágnességi megfigyelések eredményei. (4-r. 56 l.) Bpest, 1907. Toldi Lajos biz. 4 k.
- Törvénytár.** 1907-dik évi országos —. (Corpus Juris.) 9. szám. (XXIII—XXIV. t.-cz.) Kiadja: A m. kir. belügyministerium. (Az «Országos Törvénytár» szerkesztősége.) (4-r. 285—289 l.) Bpest, 1907. Toldi Lajos biz. 20 f.
- Vámtarifa.** Az új autonom —. A szerződéses tételekkel és az ahhoz fűzött magyarázatokkal. Kiadja a magyar királyi pénzügyministerium. (Lex. 8-r. 581, 80, 143 l.) Bpest, 1907. Toldi Lajos biz. 10 k.

Világirodalom könyvkiadó r.-t. Budapesten.

- Vörösmarty Mihály** összes költői művei. Költemények, költői elbeszélések, drámák, pályalombok, Shakespeare-fordítások. Művészi kivitelű színes képekkel. Sajtó alá rendezte és életrajzzal ellátta *Endrei Zalán*. A színes műmelléleteket festette Geiger Rikárd. (N. 8-r. 526 l.) Bpest, 1907. Világirodalom könyvkiadó r.-t. Vászónba kötve 5 k.

Vitéz A. Kassán.

- Hreblay Emil.** Az ezüst szörmenyul tenyésztése és értékesítése, gyakorlati útmutatás, a saját tenyésztésében hat év alatt szerzett tapasztalatai alapján. (8-r. 88 l.) Nagyvárad, 1907. Vitéz A. bizománya Kassán. 2 k.

Könyv és részletüzlet.

Irta: *Wiesner Jakab.*

Azt mondják sokan, hogy fölösleges volt pld. Eötvös Károlyból 20 kötetet, vagy Rákosi Viktorból 16 kötetet adni. Hát erről lehet beszélni, de ha elgondolom, hogy pld.: Eötvös Károlyt valóság-gal ünnepelte a sajtó, a mikor munkáinak a kiadását a Révai testvérek cég megkezdte, ha elgondolom azt, hogy Eötvös Károly rövid idő alatt a legnépszerűbb magyar írók egyikének nőtte ki magát s ha meggondoljuk végül, hogy az ő írása olyan specifikus típusa a magyar észjárásnak, olyan gyűjteménye a magyar humornak, olyan sorozata a karaszterisztikus magyar vonásoknak, úgy igazán nincs okunk megbánni, hogy az eredetileg 12 kötetre tervezett gyűjtemény 20 kötetre szaporodott s hogy esetleg még többre szaporodhatik. A kiadó csak büszke lehet, hogy ő kezdeményezte ezt a vállalatot s hogy ő ajándékozták meg a magyar literatúrát Eötvös Károly könyveivel. Még az sem volna baj, ha a 20 kötet még néhány kötetrel megszorodna.

És ezért a sok szép vállalkozásért nézzük el a kiadóknak, hogy 100 koronás albumokkal s néhány más hasonló könyvvel is megajándékozták az irodalmat, a melyekre igazán szükség nem volt s bocsássák meg az ügynököknek is, ha gyakran olyan könyvet is «tukmáltak» vagy «tukmálnak» a vevőre, ami nélkül kényelmesen meg lehetett volna.

IV.

Az a panasz, hogy egyenként sokkal kevesebb könyv kél most el, mint régebb időben, túlzott állítás; túlzás az is, hogy a kiadók most nem is igen adnak ki egyes könyveket.

A legelső panaszra nem is reflektálok bővebben, mert föltéve, hogy ez így volna, bőségesen kárpótolja a könyvárust, a kiadót s az irodalmat, hogy a gyűjteményes s az alapvető munkák annál nagyobb mennyisége került a közönség közé. De egyébként sem felel meg a valóságnak az a panasz. Ellenkezőleg ma sokkal-sokkal több kél el egyes könyvekből, csak nem történik ez mindig a szortimenter bevonásával, aztán meg, mint más helyen is említettem, temérdek oka van annak, hogy miért kél el egyenként látszólag most kevesebb könyv.

És a mellett szól az is, s egyuttal annak a panasznak a czáfolására is szolgálnak a következő számok, a melyek az 1895—1905. évi, vagyis tíz évi könyvtermelésünket mutatják be, megjegyezve, hogy ezeket az adatokat az évi könyvészetből írtuk ki.

	1895.	1905.	
I. Vegyes tudományos munkák gyűjtemények. Irodalom, történet, könyvészet. Művészet ...	57	69	+12
II. Hittudomány. Ájtatossági könyvek. Egyházi beszédek ...	65	135	+70
III. Jog-állam s társadalomtudomány. Politika. Statistika ...	161	199	+38
IV. Orvosi tudományok ...	63	77	+14
V. Természettudományok ...	55	82	+27
VI. Bölcsészet ...	11	28	+17
VII. Nevelés és oktatás. Tanügy. Tornász. Gyorsírszat. Ének. Zene ...	44	129	+85
VIII. Ijúsági iratok és képeskönyvek ...	85	60	-25
IX. Nyelvtudomány ...	99	80	-19
X. Görög és latin remekírók ...	22	19	-3
XI. Történelem. Életrajzok. Emlékiratok. Levelezések. Regészet. Hitregetan ...	117	90	-27
XII. Földrajz. Népisme. Utazások. Térképek ...	60	77	+17
XIII. Mennyiségtan. Csillagászat. Műtan ...	42	67	+25
XIV. Hadtudomány. Lóisme. Sport ...	8	23	+15
XV. Ipar és kereskedelem ...	17	90	+73
XVI. Házi és mezei gazdaság. Erdészet és vadászat. Állattenyésztés és orvostan ...	60	72	+12
XVII. Költemények ...	56	43	-13
XVIII. Regények, beszélyek, tárczacikkek; adomák, mesék ...	180	158	-22
XIX. Színművek és monológok ...	39	58	+19
XX. Naptárak, évkönyvek. Cím- és névjegyzékek ...	123	121	-2
XXI. Különfélék ...	35	66	+31
	1905	1743	
	1895	1399	

Szaporulat ... 344

Ezek a számok a legékebben bizonyítják, hogy nem olyan veszedelmes a helyzet, mint a hogy látszik, vagy a mint hisszük, legfeljebb arról lehet szó, hogy a részletüzlet hián talán néhány önálló kötettel többet adtak ki volna a kiadók. Ez különben teljesen mellékes, a fő az, hogy az utolsó 15—20 esztendőben — a mint ezt már más alkalommal megjegyeztem — több magyar könyv fogyott el, mint a mennyi az ezt az időt megelőző évszázadokon keresztül elfogyott. Nem is szólva arról, a mi szintén mellettem szól, hogy az utóbbi húsz esztendő alatt egész sor olyan vállalat keletkezett, melyeknél a kiadó a részletüzletre egyáltalán nem számított. Ilyenek, hogy csak néhányat említek péld: a Tudományos Zsebkönyvtár, az Egyetemes Regénytár, a Magyar Könyvtár, Legjobb Könyvek stb., stb.

Túlzás — még pedig súlyosabban — az az állítás is, hogy a nagyobb gyűjteményes vállalatok a részletüzletek nélkül is megjelentek volna.

Emlékeibe idézem mindazoknak, a kik ismerik a régibb kiadói viszonyokat, hogy pl.: a két leg-

kiválóbb Magyarország történelmét, melyek még ma is értékes kútforrások, a Horváth Mihályé, a Szalay Lászlóé, nem adattak ki újra, pedig a Horváth Mihály munkája a Franklin-Társulat kiadványa volt. A *Somogyi* szerkesztésében s Rautmann Frigyes kiadásában megindult Magyar Lexikon többször cserélt kiadót, míg végre sok esztendő után befejeződött. Annyi ideig húzódott ennek a lexikonnak a megjelenése, hogy mire a befejezése elkészült, elavult az eleje. Klasszikusainknak sem volt szép egyöntetű kiadása. Nem volt egy szép irodalomtörténelmünk s hiányzott még egész sor olyan vállalat, melyet csak a részlet rendszere tett lehetővé. Shakespeare 8° kiadása talán 20 évig nem volt teljesen kapható. Csak melleleg jegyzem itt meg, a gyöngébbek kedvéért, hogy Shakespeare régebbi kiadása füzve 31·20, az új pedig diszkötésben csak 30 koronába kerül.

De föltéve azt, hogy mindezek a vállalatok megjelentek volna akkor is, ha nincs részletüzlet; mondjuk, hogy az állam, vagy egyes irodalmi társulatok támogatásával jelent volna meg egy nagy történelem, természetrajz, vagy világtörténet: még akkor is kiszámíthatatlan befolyással volt egész kulturánkra, hogy a részlet üzletek révén ezek a vállalatok nem készültek a raktárak számára, hanem a közönség részére. Mert nagy különbség az, s e fölött aztán úgy hiszem nincs köztünk nézeteltérés, ezt el fogják ismerni a részletüzlet legmakacsabb ellenzői, hogy ha egy vállalatból 1000 példány vagy ha 20,000 példány kerül a közönség közé. Mit érnének Széchenyi, Kossuth, Petőfi, Madách, Deák, Arany tanításai, mit érnének a Lexikon, a Millenniumi történet, Eötvös Károly, Mikszáth stb. magyar lelkű, magyar szellemű munkái, ha nem mennének át a köztudatba.

És a köztudatba csak a részletüzlet vitte ezt a temérdek könyvet. Hogy milyen módon, az nem baj. A szortimentnek sem az ereje, sem a szervezete, sem a tőkése nem volt erre képes. Valósággal könyviszony uralkodott nálunk; a részletüzlet ezt a közönyt megtörte. Egyelőre egy munkát rendelt, ezt nincs hova elhelyezni, készül a könyvszekrény. De aztán meg kevés a könyv. Így önkénytelenül beleviszi a részletüzlet a közönséget a könyv szeretetébe. Igaz, hogy a mai szortiment ennek gyümölcseit még nem élvezzi, de az antiquariatus és részletüzlet révén kibontakozik majd egy igazi életerős könyvkereskedelem. Ma még elutazik a magyar ember, útján elkölt számtalan koronákat, de az utikönyvét sajnálja a néhány koronát; betazza az egész országot, alkalmatlankodik minden kalauznak kérdéseivel, de nem veszi meg a 40, vagy 12 filléres menetrendet. A jövő generáció se menetrend, se kalauz, utikönyv nélkül utazni nem fog. Bocsássuk meg azért azt a sok rosszat, bűnös mulasztást, visszaélést, szédelgést a mit az ügynök a könyvért elkövet — a jövődö kárpótol mindenkit, a közönséget is, a könyvárast is.

Az különben, hogy mikor, mennyi könyvet hoz forgalomba a kiadó, az az ő egyéni dolga, abba senkinek beleszólása nem lehet. Ő kockáztatja a vagyonát, az ő baja is ha vállalkozása kudarczczal végződik, de éppen azért aztán az ő dolga, hogy ő állapítsa meg, hol számíthat sikerre. Semmi esetre sem érheti azért valami különös gáncs, ha többet termel, amint kellene.

Gáncs azért illeti, ha nincs eléggé tekintettel a szükségletre. Nem az *Illosvay* kémiajára gondolok, a melynek új kiadásban való megjelenését a szerző akadályozza meg, hanem eszembe jutnak például a Steinbrenner-féle imakönyvek, naptárak. Miért nem botránkozunk meg ezen? Nem hallatlan, hogy Csehországban gyártunk magyar irodalmat s nem resteljük ezt az irodalmat Magyarországon eladni? Ezt szabad? Szavaztassuk le az egész művelt Magyarországot, nem hiszem, hogy akadjon egyetlen lelkes magyar ember, a ki ne azt mondaná, hogy inkább erőszakkal terjesztessük a Magyar Remekírókat, mint normális úton a Steinbrenner-féle Csehországban készült, nyomtatott és kötött naptárakat, meg imakönyveket.

V.

A részletüzlet ellenzői a panaszok egész sorával lépnek sorompóba, hogy megbélyegezzék magát a részletüzletet, az ügynököt, a kiadót, sőt utóbb, mint idéztem, már az irodalmat is kikezdi, pedig a mi kivetni való, az csak az ügynök munkássága. Jól tudom, hogy itt olyan üzelmekkel állunk szemben, melyeket eléggé elítélni nem lehet, minden más érv azonban oly általános keretekben mozog, a melyeket részben minden üzletágra ráilleszhetünk, részben pedig messzemenő túlzások, melyek csak a rosszat látják, csak a rosszat konstatálják.

A hol ügynökök munkálkodnak, ott mindeütt van visszaélés, akár a könyvről, akár másról van szó, de egészen más beszámítás alá esik, a mikor a terjesztés tárgya a könyv.

Azt a szédelgést, melyet egyes ügynökök elkövetnek; az ügynökök nyakatekert útjait semmi esetre sem akarom szépíteni, de a végezőjé ennek az útnak szép, mert könyvet visz be a házba. Nevezzük ezt erőszaknak, vagy garázdálkodásnak, vagy szédelgésnek, — a czél itt igazán szentesíti az eszközt. Hogy temérdek az úgynevezett könyvper, azt is nézzük el magáért a könyvért annál is inkább, mert a «becsapott» tisztelt könyvvevők legnagyobb része nem azért nem fizeti a 2 koronát havonként, mert erre nincs módja, hanem egyszerűen azért, mert nem akar fizetni. Beszélhetünk sok mindenféle azokról a könyvekről, melyek erőszak révén kerültek be a magyar házba, nincs azonban közöttünk egy sem, mely ne díszítené a lakást, a mely ne vitt volna be egy kis kulturát, egy kis világosságot oda, a hova eddig még erőszakkal sem lehetett egy kis helyet szorítani a könyvnek.

Mert nem igaz az, teljesen hamis állítás, a mit a *Zalai Közlöny* f. é. 35. számában Szédelgés a kulturával czimű vezércikkében mond, hogy «Annyi könyv, amennyit az ország kulturája elbírt, elfogy szépszerével is.» Ez a vezércikk önmaga czáfolja meg ezt az állítást a következő soraival:

Egy közeli vármegye főispánjához beállított egy könyvutazó és gróf Gyulaynak mutatkozott be. Denique, a gróf urat valamikor Gróf Gyulának hívták. Elszavalta öméltósága előtt, hogy őt egyedül a magyar kultúra iránt való szeretete késztette arra, hogy saját költségén az országot beutazva, a magyar irodalom közönségét megtalálja. A vége az lett a dolognak, hogy a főispán titkáráját rendelte a vigécz mellé s

igy kettőjüknek sikerült a város minden nadrágos emberének eladni a Magyar Remekírókat — részletfizetésre.

Gróf Gyulaynak vagy Gráf Gyulának viselt dolgaival nem akarok foglalkozni, tiszta és világos, hogy az illető akár gróf akár nem, ha csakugyan megfelel a tényeknek ez a néhány sor, visszaélést — vagy mondjuk — szédelgést követett el, — de vajjon nem sokkal elszomorítóbb-e az, hogy a Magyar Remekírókat csak így lehet «minden» nadrágos embernek eladni. Hát nem volna kötelesség, hogy igazán minden nadrágos ember megvegye magának a magyar klasszikusokat? Mi az a havonkénti 2 koronás részlet, melyet a vevő meg is fizethet, mert hiszen különben nem is szállította volna neki a cég. És még elszomorítóbb, hogy egy magyar ujság mikor néhány szédelgő utazónak a viselt dolgait mondja el, olyan szörnyű bűnnek tartja, hogy olyan könyvet tukmáltak a vevőre, a melyeket föltétlenül kötelessége volna minden magyar embernek megvenni, nemcsak kulturális, de hazafiság szempontjából is.

Ott, a hol annyi pénz jut a kártyára, borra, s más hasonló gyönyörűsége, miért ne jusson az a 2 korona havonként könyvre is?

Azt mondja az a cikk, hogy a fővárosban «töméntelen» (??) azoknak a könyvkereskedéseknek a száma, a melyek részletfizetésre adják a könyvet. Ha megolvassuk, hogy mennyi az a «töméntelen», kiderül, hogy alig van tiz ilyen könyvkereskedő cég; majd aztán a következő mesét mondja el a lap:

A bujdosók tetemeinek hazaszállításakor egyik könyvkereskedő 20 (husz) példányban rendelte meg a Magyar Könyvtár «Mikes Kelemen levelei» című füzetét, melynek ára példányonként 30 fillér, gondolván, hogy az üzletnek nem nagyszabású, de ha éppen, aktuális lévén, keresik, legyen raktáron. — A 20 füzetből egyetlen egy sem fogyott el, mert a városban minden könnyű erszényű ember vigéczek útján megrendelte Mikes leveleinek díszkiadását — százegynéhány koronáért — részletre.

A föltétlen rosszhiszeműségnek a jele ez a néhány sor, nemcsak az irodalom, a részletüzlet, a könyvvarus, de még a közönség iránt is.

Rá lehet fogni a magyar közönségre, hogy jóhiszemű, hogy könnyelmű, hogy kerüli a könyvesboltot, de rosszhiszeműség, mikor ostobának tartjuk. Annyi ostobaságot ne tételezzünk fel róla, hogy inkább 100 koronát ad egy könyvért, mert részletfizetésre kapja, mint 30 fillért, mert azt azonnal meg kell fizetni. Azaz, hogy még a 30 fillért sem kell azonnal megfizetnie, hiszen szívesen szállítja számlára is a könyvecskét a könyvvarus.

Az igazság az, hogy a 100 koronást eladták, mert volt a ki rátukmálja, ellenben a 30 filléres ott ragadt az állványon, mint annyi temérdek más szép, értékes, becses, kedves könyv, mert amiként az aradi kamara körlevelében kifejezi magát: «a hazai irodalomnak lelkes és kipróbált apostolai, a vidéki könyvkereskedők» nem tudják «rátukmálni» a könyvet még akkor sem, amikor Mikes remek leveleiről van szó, s mikor ez az örökbecsű füzetke mindössze csak 30 fillérbe kerül. Sokkal közelebb áll a valósághoz Radó Antalnak az a kis versecskéje, mely legújabb könyvében jelent meg s mely némiképen

talán azt is igazolja, hogy miért nem olyan nagy a veszedelem, ha — szebbnél-szebb irodalmi alkotásokat «rátukmálunk» a közönségre.

Egy magyar nábob asszony.

Szép háza van, villája is,
Előkelő a rangja,
Gyémántja, gyöngye nem hamis,
Számlája van a bankba.

Minap egy automobilért
Tizezer pengőt fizetett —
Ma meg tölem kölcsönbe vett
Egy «Magyar Könyvtár» füzetet.

Föltétlenül bizonyos az, hogy mindent el kell követnünk az *ügynökök szédelgései*nek ellensúlyozására, s meggyőződésem, hogy ilyen törekvéshez a könyvkereskedelem minden faktora örömmel nyújt segédkezet, de ez a törekvésünk ne irányuljon semmilyen tekintetben a könyv ellen. Mert önönmagunk ellen dolgozunk, mihelyt a könyv értékét diszkreditáljuk, avagy mihelyt a részletüzlet, vagy a kiadó működését azonosítjuk a szédelgő utazó üzelmivel.

Maguk a részletüzletek éppen most nagyobb-szabású tárgyalásokat folytatnak, hogy a tisztességtelenséget kiküszöböljék a lehetőség határáig a részletüzletkötéseknél, még pedig karöltve az osztrák részletüzletcégekkel, hogy lesz-e sikere, nem tudjuk, de bizonyos s kétségtelen, hogy minden oldalról meg van az igyekezet kiküszöbölni a visszaéléseket. Maguk az utazók is a legerélyesebben dolgoznak a szédelgő Gráf-ok ellen s ezt semmi sem bizonyítja jobban, mint az alanti felhívás, melyet az utazók egyesülete, saját költségükön, néhány fővárosi nappalban közzétettek.

T. cz. Nagyközönségnek.

Azon évek óta felmerülő panaszok következtében, melyek a n. é. közönség soraiból a könyvvásárlás körül felmerültek, arra idította egyesületünket, hogy a könyvterjesztéssel hivatás-szerűleg foglalkozó és egyesületünk tagjai közé tartozó utazókat állandó igazolvánnyal lássuk el, ezzel megkülönböztessük őket a nem hivatásos úgynevezett «Uri utazóktól», kik különböző hangzatos címek felhasználásával a közönség jóindulatát, hazafias érzését kihasználva, nem arra törekszenek, hogy elismert, jó és olcsó műveket adjanak el, hanem más foglalkozás hiányában meg nem engedett eszközökkel harácsoljanak. Kérjük ennek meggátolhatása céljából minden egyes vásárlásnál az illető utazó igazolványát kérni. Amennyiben ennek daczára az utazóval szemben a n. é. közönség részéről panasz merülne fel, kérjük azt egyesületünk vezetőségével közölni, mi azt minden esetben orvosolni fogjuk.

Országos magyar könyv-utazó-egyesület Andrássy-út 48. szám.

Ajánlatos volna, ha ezt a vidéki lapok folytonosan közölnék a lap feltűnő helyén. Sokkal többet használna ez, mint egy több lapban leközlött, ugyanazon vezérczikben támadni a könyvet, a kiadót, a részletüzletet, sőt az irodalmat, mert vannak szédelgő ügynökök.

A tűzbiztosítási ügynökök, ú. n. aquisitőrök is temérdek visszaélést követtek el, mégis nagy áldás a tűz- és jégkár elleni biztosítás intézménye. Rég időkben, ha egy ház leégett, a tulajdonosa egész életén át koldulhatott rajta, ma, ha leég, kárát megtérítíti a biztosító intézet. Az orvost is rá kell erőszakolni a falu népére, mert doktort csak akkor hív, mikor már késő. Egyáltalán mióta a világ világ a kulturát, mindig erőszakkal kellett terjeszteni, hol tűzzel, vassal, hol temérdek ember vére árán.

Egyébként a könyvmegrendelési lapok, vagy gyűjtőívek, mindig tisztán és világosan, körülírják azt, a mit az illető czég szállít neki, a megrendelési lapon fel van tüntetve az is, hogy *szóbeli megállapodások érvénytelenek*, miért nem olvassa el a fél azt, a mit aláír? Miért hagyja magát becsapni az ügynök szép szavaival, tolakodó fellépésével s mindenféle hivatkozásaival. A kultúra, a műveltség, a tudás hiányát legjobban bizonyítja, hogy kezünk aláírásával látunk el olyan okmányt, melyet nem ismerünk, melyet nem olvasunk.

Majd ha a temérdek könyv megkezd a nevelő, tanító hatását éreztetni, csökkenni fog a szédelgés, a becsapás az ügynök részéről, — sőt meg fog szünni teljesen. Nem a törvény fogja az ilyen irányú szédelgést megakadályozni, hanem a tudás, a műveltség emeli majd arra az erkölcsi magaslatra a közönséget, hogy nem ír alá olyan írást, a melyet át nem olvasott.

*

Semmit sem szabad egyoldaluan, egy szempontból néznünk. Eddig temérdek panaszt hallottunk, helyesebben ugyanazokat a panaszokat más-más formába nagyon sokszor olvastuk, — én megpróbálkoztam a másik oldalról nézni a dolgot. Megengedem azt, hogy kedvezőbben igyekszem feltüntetni a részletüzetet, mint a milyen tényleg, legalább sokan így fogják gondolni.

A ki azonban elfogulatlanul nézi a dolgokat, a ki mélyebben igyekszik behatolni egy ilyen nagy kérdés velejébe az elfogja ismerni, hogy a részletüzet minden hibája mellett temérdek visszaélés daczára kiszámíthatatlan befolyással volt közművelődésünk, irodalmunk és könyvkereskedelmünk fejlődésére, s hogy tulajdonképeni igazi hasznát csak a jövőben fogjuk látni.

És a ki bele tud mélyedni, az meg fogja bocsátani e sorok írójának azt is, ha néhol melegebben védelmezte álláspontját. Ez a védelem a könyvért, a könyv szeretetért történt. Magyar könyvről és magyar kulturáról van szó. Az én ideáljaimat nem tudta lerombolni, nem tudta meghamisítani az a sok visszaélés, a mi a könyvért történt — mert s itt idézem Plato szavait *Az ember tragédiájából*: *«Még a borsón is szépet álmodom.»*

Tartsunk rendet!

A czím is mutatja már: ez egyszer kivételesen a rendről akarunk beszélni. Kezdeményezés akar lenni cikkünk oly irányban, hogy mikép lehetne legjobban és legegyszerűbben nemcsak rendet prédikálni, hanem valódi rendet tartani is és annak áldásait élvezni.

Ki kételkedhetnék benne, hogy a rend már a mindennapi életben is, annak bárminemű megnyilvánulásában mindig nagy mértékben megkönnyíti a fáradozó munkáját. Mennyivel fontosabb azonban a rendtartás a könyvkereskedelemben, ahol könyv-árusok, könyvkiadók érintkezése, a forgalom lebonyolítása csaknem kizárólagosan írásbeli úton történik és észszerű üzletvezetés csakis legpontosabb rendtartás mellett érhető el.

Való igaz, hogy rigorózus rendet nem igen gyakran találhatunk szortimenter-kartársainknál.

Egészen szembetűnő pedig, hogy ez a körülmény nagy károk szülőoka, gyakran nagy arányokat öltő bonyodalmak előidézője és nem legutolsó oka hazai könyvkereskedelmünk sajnálatos pangásának, romlásának. De hogy nagy mértékben nem a szortimenter oka ennek és hogy sok esetben szinte lehetlenné válik neki a rend megtartása, azt mi sem mutatja jobban, mint a bizományostól beérkező heti küldemény. *Minden fakturának más-más alakja van.* A változatosság bosszantóan tarka. A legkisebb alaktól a legnagyobbig, keskeny és széles, magas és kevésbé magas csak úgy váltakozik, a hogy épen a véletlen magával hozza. Igen ám! A szortimenter nagyrendesen őrizze ezeket az egymástól egészen elütő árujegyzékeket egy álló esztendőnél is jóval hosszabb időig, míg a husvétii elszámolás meg nem történt, — de hogy volna ez lehetséges, a mikor a fakturák alakjuk miatt együtt el nem helyezhetők! Minden kereskedő, a ki rendet tartani igyekszik üzleti levelezésének megőrzésére «faktura-gyűjtő-mappát» vesz igénybe, ami éppen csak az által válhatik lehetségessé, mert a fakturák rendszerint quartalokban vannak forgalomban. Csak a könyv-árus az, a ki ebben a tekintetben nem menekülhet a chaosból, a zűrzavarból, hiszen a fakturáknak gyűjtőmappába való rendezése és illetén való rendes és czélszerű megőrzése az alakok fentebb említett különlegessége mellett egészen lehetetlen.

Egy javaslatunk volna tehát erre vonatkozólag. *Egyezzünk meg valamennyien, hogy fakturáinkat ezentúl egyforma, egységes alakban fogjuk előállítani és forgalomba hozni és pedig: kisebbeket fekvő nyolczadrét levéalakban, nagyobbakat magas negyedréti alakban. A kiadókat pedig külön még arra is kérjük, hogy ezt az ügyes alakot tartsák meg nagyobb iskolai könyvjegyzékeiknél is. Meg vagyunk róla győződve, hogy nemcsak a fakturák megőrzését könnyítettük meg ezáltal, de az évi elszámolásnál is sokkal könnyebb és megbízhatóbb munkát végzünk, mely úgy a szortimenter, mint a kiadó javára válik majd. És azt hisszük, hogy ezáltal oly rendet teremthetünk, melylyel még a külföldnek is mintául szolgálhatunk.*

Kartársak, fontoljátok meg propositiónkat!

Horovitz, Nagyszombat.

VEGYES.

Eljegyzés. Klökner Margit, Klökner Ede, a «Zenélő Magyarország» szerkesztő- s kiadótulajdonosa leányát eljegyezte dr. Horvát Gyula kir. járásbir. aljzó Sárbogárdról.

Házasság. Nemes Ármin hódmezővásárhelyi könyvkereskedő folyó évi június 9-én tartotta esküvőjét Torontál-Szentpéteren Fleiszig Rózsikával.

A Miatyánk ötszáz nyelven. A Gilbert és Revington könyvkiadó czég Clerkenwellben legközelebb egy csinos kiállítás könyvecskét ad ki, a melyekben a Miatyánkot ötszáz nyelven lehet majd olvasni. A könyv nagyon drága lesz, mert mindössze csak 200 példányt fognak belőle nyomni s a szedést pedig a megjelenés után azonnal szét fogják osztani. A kiadó czég szedőterme most valósággal látványosságzámba megy. Kinaiak, japánok, borneói zuluk s a világ minden részéből beállított szedők állanak a szekrények előtt. Legérdekesebbek a kínai betűszedők, a kik a jelek és betűk ezreivel dolgoznak, míg a rövid imádságot kiszedik.

Halálozás. Berger Ignác kisvárdai könyvkereskedő életének 67-ik évében f. é. május hó 28-án hosszas betegség után elhunyt.

Postafordultával

keresztkötés alatt visszakerjünk
saját költségünkre

Krejcsi: Förderung der heimischen Industrie

összes bizományba szállított példányait. Az új kiadás **8 napon belül** megjelenik s így azon túl beérkező példányokat vissza nem vehetünk.

Ráth Mór

342

könyvkiadóhivatala.

Schön Adolf Zombor.

Zombor sz. kir. város belterületének tervrajza, a város utcái- és tereinek városrészenként csoportosított névsorával. Tervezte Predragovič Szilárd mérnök. Nagysága 59/45 cm. Mért. 1:5760 (félkatarster). Ára K 1'20, vászonra vonva K 2'40. 343

Nemes Armin könyvkeres. Hódm.-vásárhelyen keres és ajánlatokat közvetlen kér:

1 **Marczali**, Világtört. IV. végig, Corvin kötetben.

1 **Pallas Lexikon**, XIV—XVIII. Új v. tiszta ódon állapotban. 344

Egy nagy alföldi városban 28 év óta fennálló könyv- és papirkereskedés, könyvnyomdával egybekötve, eladó. — Komoly reflektánsoknak a kiadóhivatal felvilágosítást. 345 3—1

Jelenleg Budapesten alkalmazásban levő szép kézírással bíró könyv- és papirkereskedő keres irodai teendők elvégzésére alkalmazást, ki eddig is hasonló minőségben működött. Szíves megkereséseket kérek «Megbízható 100» a kiadóba. 346 2—1

Fiatal papirkereskedő-segéd felvétetik. Ajánlatok fizetési igény, vallás és kor megjelölésével **Irtizer Zsigmond** céghez Nyitrára intézendők. 347

Kerpel Izsó könyvkeres. Aradon keres és ajánlatokat közvetlen kér:

Taubert, Niobe leánya.

Spencer, Filozofia.

Pallas Lexikon, X., Révai, esetleg eredeti kötés.

Fodor-Márkus, Magánjog I/V.

Krafft-Ebing, Psychopathia sexualis (magyar).

Prof. Hamburger, Real-Encyclopedie zu Talmud, az egészséget, vagy kötetenként. 348

Schwartz Soma könyv- és papirkereskedésében Kecskeméten felvétetik egy ügyes, fiatal könyv- és papirkereskedő-segéd. Ajánlatokat fényképpel el látva direkte kér. 349

Zeidner H. Brassóban keres:

1 **Landesgesetz-Sammlung**, 1883., deutsch. 350

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés 351

35,000 lakosú városban, megyeszékhely, járásbíróház, főgymnasium és polgári leányiskolával, emelkedő forgalommal, a tulajdonos megrongált egészségi állapota miatt, sürgősen eladó. Agilis szakembernek tág tere nyílik képességeit érvényesíteni. Az átvételhez minimum 6000 korona szükséges, a többi kedvező részletfizetési módozat szerint törlesztethető. Kimerítő ajánlatok «Biztos jövő» jellegével e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Könyv- és papirkereskedő, ki a nyomdai, valamint a könyvkötészeti munkák felvételében is teljesen jártas, **9 éve önállóan működik**, mint **üzletvezető** állandó alkalmazást keres.

Belépés július—augusztus hóban történhetik.

Személyes tárgyalásra is hajlandó. Megkeresések **Bartos Lipót** könyvkereskedő úrhoz **Szegedre** kéretnek, ki szívességből azt továbbítja. 352 3—3

Bizományosság változtatása

esetére van szerencsém bizományi üzletemet a vidéki t. Kartárs urak szíves figyelmébe ajánlani. Együttal ajánlom nagy raktáramat német folyóiratok és fizetes munkák beszerzésére igen előnyös netto áraink mellett.

Kiváló tisztelettel 353

SCHENK FERENC

bizományi üzlete és colportage nagykereskedése

BUDAPEST, IV., Ujvilág-u. 17.

Ajánlkozik egy szakképzett könyv- és papirkereskedő-segéd, 25 éves, a magyar és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja.

Czím **Kármán Zsigmond** könyvkereskedésében **Losonc**on. 354 2—2

Könyv- és papirkereskedő-segéd, ki a nyomdai munkák felvételéhez is ért, üzletemben állást nyer.

Piringer János utóda

2—2 355

Nyiregyháza.

Kérelem.

A kiadásomban megjelenő «Havi Könyvészet» minél teljesebbé tétele céljából felkérem a t. kartárs urakat, szíveskedjenek mindama újdonságok (magánkiadványok) czimeit, melyekről tudomást szereznek, velem postafordultával közölni. Az ebből eredő költségeket kérem akár esetről-esetre, akár havonta készpénzszámlával bizományos útján felvenni.

Tisztelettel

Toldi Lajos.

3—2 356

Bartos Lipót könyvkeres. Szegeden keres s ajánlatokat sürgősen kér:

1 **Malonyai**, Magy. nép művészete I. kötet, új péld.

1 **Heinrich**, Egyet. irod. tört. I/III. kötet, új péld. 357 2—2

Bartos Lipót könyvkeres. Szeged ajánlja rendkívül olcsón az alábbi műveket; megkeresések közvetlen kéretnek:

Gáspár, Földkörül I/IV. díszkötésben, teljesen új példány.

Pallas Nagy Lexikona I/VI. Révai-kötés, szép ódon példány.

Szilágyi, Magy. nemzet tört. I/IV-ig, barna félbőr Aufrecht-kötés, szép ódon példány.

Osztrák-Magyar Monarchia I/V-ig, piros kötetben, új példány.

5 kötet **Képes folyóirat** 35-től 38-ig, teljes évfolyam, teljesen ujonnan be-kötött példányok.

Magyar Dekameron I/10 kötet, kötve (magyar és külföldi írók), teljesen új sort-példány.

Bródy, Fehérkönyv 1900. febr.—szept. 8 kötet, füzve, felvágatlan új példány.

Zágoni, **Mikes Kelemen** levelei, díszkötés, teljesen új szortiment-példány ord.: K. 20. 358 4—2

Kilián Frigyes utóda Budapesten keres:

1 **Rückwardt**, Studienblätter aus Budapest, I. Serie. 359

360

Sürgősen visszakerjünk:

Dóczy, Iparos káté és

Fischer, Törvénykezési iratminták összes bizományba szállított példányait.

Keresünk:

1 **Kolosváry-Óváry**, Magyar törvényhatóságok jogszabályainak gyűjteménye. II-ik kötet.

361

Politzer Zs. és Fia.

Darvai Á. utóda Balassagyarmaton keres bármily állapotban: 362

1 **Tolstoj**, Háború és béke 3 kötetben.

Könyv- és papirkereskedő-segéd, 20—22 éves, jó modoru megtetsző személy, vidéken is szervizozott szolid és komoly egyén, ajánlkozhatik azonnal elfoglalható állás végett **Weiss Bernát** könyv- és papirkereskedőhöz **Gyulafehérvárra**. 363

Schön Adolf Zomborban, keres:

Beniczkyné és Marlittot, kötve, cpltt. 364